

Commissie van Toezicht P.I. Krimpen aan den IJssel

Jaarverslag 2021

Geachte lezer,

Dit jaarverslag geeft een beeld van de wijze waarop de Commissie van Toezicht (*hierna: de Commissie*) van de Penitentiaire Inrichting Krimpen aan den IJssel (*hierna: de inrichting*) haar taken, zoals beschreven in artikel 7 van de Penitentiaire Beginselenwet, in 2021 heeft uitgevoerd.

Ook afgelopen jaar is het reilen en zeilen binnen de inrichting grotendeels beheerst door de coronapandemie. De effecten daarvan, ook voor de werkzaamheden van de Commissie, zijn in het vorige jaarverslag uitvoerig beschreven. Net als in de rest van de samenleving ging het binnen de muren van gevangeniswezen met up en downs ten aanzien corona-oplevingen. De Commissie volgde daarin wat landelijk de richtlijnen waren en heeft zich ingespannen om de gedetineerden te kunnen bezoeken op een zo veilig mogelijke manier. De Commissie spreekt haar waardering uit voor het opereren van de directie in deze woelige tijden. Het was afgelopen jaar geen gemakkelijke klus de moed erin te houden bij gedetineerden en personeel. Gelukkig lijkt er ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag enig licht aan het aan einde van de tunnel, maar...alles onder voorbehoud.

Een ander onderwerp waar de Commissie afgelopen jaar veelvuldig in gesprek over is geweest, betreft de beëindiging van de pilot de Compagnie in de inrichting. De beslissing om deze pilot (gestart in 2016) niet langer te verlengen, riep veel vragen op bij de Commissie. De Commissie heeft zich laten leiden door de door haar zelf verzamelde documenten en rapporten over de Compagnie, waaronder een impactanalyse uitgevoerd in 2019. Daaruit volgde dat deze afdeling een positieve invloed had op de arbeidsintegratie van de betrokken gedetineerden en er gewerkt werd aan herstel van relaties en een verbeterd leef- en werkklimaat op de afdeling. De eerste recidivecijfers leken ook lager te liggen dan bij vergelijkbare groepen en de werkwijze van de Compagnie was ook financieel gunstig.

Het heeft de Commissie dan ook zeer verbaasd dat de Compagnie lange tijd geen doorstart leek te krijgen en de Commissie miste ook een gedegen schriftelijke onderbouwing van de besluitvorming hierover. Om deze redenen heeft de Commissie gelet op haar wettelijk bepaalde adviserende taak de Minister van Rechtsbescherming een brief gestuurd en is de Commissie content met de aandacht die de Tweede Kamer heeft gevraagd voor de waarde en het behoud van de werkwijze van de Compagnie in het gevangeniswezen. Ten tijde van het schrijven van het jaarverslag is inmiddels besloten dat de werkwijze van de Compagnie wordt meegenomen in het opzetten van een nieuw project – wederom met hulp van Gevangenzorg Nederland – in de P.I. Alphen aan den Rijn. De Commissie spreekt de wens uit dat de waardevolle elementen uit de Compagnie vanuit P.I. Alphen aan den Rijn uiteindelijk zullen bijdragen aan het gehele gevangeniswezen in Nederland.

Tot slot merkt de Commissie op dat er veel belangstelling was voor opengestelde vacatures binnen de Commissie. Het is bemoedigend om te zien dat er een brede maatschappelijke interesse is - en inzet blijkt - om te willen bijdragen aan het toezicht binnen het gevangeniswezen. De Commissie zal zich ook in het nieuwe jaar dan ook onverminderd inzetten om de kwaliteit van toezicht binnen de inrichting te waarborgen.

De voorzitter

1. De Penitentiaire Inrichting

Naam en bestemmingsaanwijzing van de inrichting: Penitentiaire Inrichting Krimpen aan den IJssel, deels Gevangenis en deels Huis van Bewaring.

De Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht bestaat uit gemiddeld 15 leden. In de Commissie zijn meerdere met rechtspraak belaste leden van de rechterlijke macht, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van het maatschappelijk werk vertegenwoordigd. Daarnaast is er juridische en beleidsmatige kennis en expertise op het gebied van zorg en psychologie aanwezig binnen de commissie. Hiermee voldoet de samenstelling van de commissie aan het gestelde in artikel 11, tweede en derde lid van de Penitentiaire maatregel. Alle commissieleden zijn benoemd als lid van de commissie van toezicht.

De commissie wordt ondersteund door een administratief- en een juridisch medewerker. De juridisch medewerker is benoemd als secretaris voor de Commissie van Toezicht.

2. Cijfers

De feitelijke bezetting van de penitentiaire inrichting in 2021 was gemiddeld 439 detentieplaatsen. De formele capaciteit was tot 1 maart 2021 432 detentieplaatsen en vanaf maart 2021 (met de opstart van de AIT) 455 detentieplaatsen. De gemiddelde leegstand was 19 plaatsen in 2021. Binnen de penitentiaire inrichting zijn 45 plaatsen bestemd als EZV (extra zorg voorziening) en 15 plaatsen als AIT (afdeling intensief toezicht)

3. De toezichthoudende taak verdeeld naar portefeuille

Naast het algemeen toezichtwerk heeft de Commissie portefeuilles ingesteld zodat leden van de Commissie al naar gelang hun interesse en/of specifieke deskundigheid deze kunnen invullen middels nader onderzoek binnen de inrichting.

De Commissie kent de volgende portefeuilles:

- A. rechtspositie en rechtsbescherming,
- B. materiële en sociale omstandigheden,
- C. behandeling en verpleging, regime en programma,
- D. consequenties van beleid en organisatie (instelling specifiek beleid) voor de behandeling en bejegening van personen en evalueren Commissie van Toezicht.

Door de coronapandemie zijn de portefeuillehouders vanwege de beperkingen met betrekking tot bezoek aan de afdelingen niet toegekomen aan rapporten of casusbesprekingen in de vergaderingen. Afgesproken is dat als er specifieke zaken nader onderzoek behoeven en/of externe verzoeken binnenkomen, per keer wordt bekeken wie dit oppakt. Afgelopen jaar is noemenswaardig dat aan het pallet van klachtmogelijkheden een 'grief' is toegevoegd. Dit betreft kort gezegd een ongenoegen (grief) van de gedetineerde over de wijze van bejegening door het personeel. Een dergelijke grief komt, naast de bemiddeling van klachten, voortaan ook ter bemiddeling bij de Commissie. Ten aanzien van deze nieuwe modaliteit heeft de Commissie - geïnitieerd door portefeuille A - een werkwijze opgesteld voor de behandeling en bemiddeling van deze grieven. De betreffende weekcommissaris

maakt separaat een verslag van de gedetineerden die zijn gesproken in het kader van ingediende grieven. Het klachtenformulier is aangepast zodat de gedetineerde een duidelijk keuze dient te maken tussen het indienen van een klacht of grief. Dit onderscheid bleek in de praktijk voor de gedetineerden echter niet eenvoudig. Voornoemd formulier is daarom aangepast en leidt inmiddels tot minder verwarring.

4. De bemiddeling

Bij de Commissie kunnen gedetineerden door een sprekersbriefje terecht voor een gesprek over de onder hen levende wensen en gevoelens. Middels een klachtformulier kunnen gedetineerden een formele klacht indienen. De klachten worden vanuit de inrichting verstuurd naar het secretariaat van de Commissie en vervolgens worden deze per week ter bemiddeling doorgestuurd naar de betreffende weekcommissarissen. In 2021 is het klachtenformulier enigszins aangepast en sindsdien kunnen de gedetineerden ook een grief indienen. Een grief heeft uitsluitend betrekking op bejegening of behandeling door het personeel of op het verzuim van de zorgplicht door de directie van de inrichting. Aanvankelijk leidde de invoering van dit onderscheid tot de nodige misverstanden. De gedetineerden bleken vaak onvoldoende op de hoogte van het verschil tussen een grief en een klacht. Inmiddels gaat het iets beter, maar dit blijft een aandachtspunt.

Per toerbeurt hebben één of twee van de leden van de Commissie een week dienst. Door in gesprek te gaan met de gedetineerde en de betrokkenen biedt de bemiddeling door de betreffende weekcommissaris de mogelijkheid om de klacht of grief verder uit te diepen en een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te vinden. In het gesprek kan het ook duidelijk worden dat bemiddeling niet mogelijk is en behandeling van de klacht door de beklagrechtster nodig is.

Evenals in 2020 heeft de coronapandemie in 2021 flink wat consequenties gehad voor de inrichting en het werk van de weekcommissarissen. De gesprekken met de gedetineerden vonden plaats in een kamer, op een vaste plek in het gebouw. De inrichting wist vooraf welke gedetineerden gesproken zouden worden en zorgde voor logistieke begeleiding van de gedetineerden. Dit proces verliep vrij soepel. Daarnaast bezocht de weekcommissaris ook altijd de gedetineerden die ingesloten waren in de ISO. Gelukkig werd de inrichting eind juli weer opengesteld voor fysieke bezoeken op de afdeling. Dit werd door zowel de gedetineerden als de weekcommissarissen als zeer prettig ervaren. Het direct bemiddelen op de afdelingen is dan immers eenvoudiger en bovendien krijgt een weekcommissaris tijdens een fysiek bezoek en door informele gesprekjes met PIW'ers een beter beeld van wat er precies speelt binnen de inrichting of op een bepaalde afdeling.

Volgens het klachtenoverzicht van het secretariaat van de Commissie zijn er in 2021 als resultaat van bemiddeling 30 van de 1852 klachten ingetrokken. In 2020 waren dat nog 47 van de 1377 ingediende klachten. Het aantal intrekkingen door tussenkomst van de weekcommissaris was in 2021 (net als in 2020) beduidend lager, wat mede veroorzaakt is door de coronapandemie, omdat er een periode geen bemiddeling heeft plaatsgevonden.

Het totaal aantal ingetrokken klachten bedroeg 386, waarbij vermeld dient te worden dat, naast de bemiddeling door de Commissie, de tussenkomst van het personeel de voornaamste reden is geweest dat klachten werden ingetrokken. In 2020 bedroeg dit overigens nog een totaal van 345 klachten.

In de maandelijkse vergadering van de Commissie is het onderwerp "weekcommissariaten" een vast onderwerp van bespreking. In deze vergadering worden de meest opvallende onderwerpen uit het weekcommissariaat besproken met de directie. Ook de maatregelen rondom de coronapandemie binnen de inrichting en de communicatie richting gedetineerden waren onderwerp van gesprek.

5. De rechtsprekende taak

De beklagcommissie heeft op verschillende dagen in de week zitting. Het secretariaat stelt de zitting samen, verzamelt de relevante stukken voor het dossier en zorgt dat partijen de stukken tijdig voor de zitting ontvangen. Indien er een advocaat bij de klacht betrokken is, wordt deze van tevoren gebeld om in overleg een zittingsdatum vast te stellen. In verband met de beperkingen vanwege het coronavirus waren de advocaten voor een groot deel middels een Skypeverbinding aanwezig. In 2021 waren er 46 beklagzittingen ingepland. Per klacht wordt 20 minuten uitgetrokken. Deze tijd is nodig voor het horen van partijen, maar ook om te bezien of er - na het raadkameren - mondeling uitspraak kan worden gedaan. Indien er mondelinge uitspraak wordt gedaan, komen partijen na verloop van enige tijd weer binnen om de uitspraak te vernemen. In andere gevallen volgt de uitspraak schriftelijk op een ter zitting aangegeven termijn. Naast de klachten die op zitting worden behandeld, wordt een deel van de klachten buiten zitting afgedaan, omdat deze of eenvoudig of kennelijk van aard zijn. Mede gelet op de hoeveelheid instroom aan klachten in 2021 en de beperkingen als gevolg van corona zijn er in 2021 meer klachten buiten zitting afgedaan dan daarvoor gebruikelijk was. Het is aan de beklagvoorzitter om te bezien of een klacht buiten zitting kan worden afgedaan

In 2021 zijn er 1852 klachten binnengekomen. Wederom een stijging ten opzichte van de voorgaande jaren (in 2020 kwamen er 1377 binnen en in 2019 kwamen er 1190 binnen). Mogelijk is het aantal klachten dit jaar toegenomen in verband met de getroffen maatregelen in de inrichting vanwege het coronavirus. In deze 1852 klachten zitten ook 120 binnengekomen rogatoire verzoeken (in 2020 waren dit er nog 104).

Het aantal keer dat een klager zich laat bijstaan door een advocaat blijft ook stijgen. In 2020 was in 317 gevallen sprake van bijstand van een advocaat, terwijl dat in 2021 in 390 klachten het geval was. Gelet op de hogere instroom van klachten is dit procentueel gezien maar een kleine stijging.

Uit de cijfers blijkt dat de meeste klachten/grievens in 2021 gingen over:

- informatie/procedure (247 klachten)
- disciplinaire straf (178 klachten)
- bejegening (154)
- contact buitenwereld (bezoek) (140 klachten)

Uit de cijfers blijkt dat de meeste klachten in 2020 gingen over:

- informatie/procedure (187 klachten)
- disciplinaire straf (176 klachten)
- contact buitenwereld (bellen) (97 klachten)
- contact buitenwereld (bezoek) (92 klachten)
- dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (DBT) (83 klachten)

De klachten over bezoek en bellen zien voornamelijk op de getroffen maatregelen rondom het coronavirus en de nodige storingen met Skype ter vervanging van de reguliere bezoekenmomenten.

Voor een overzicht van het aantal klachten per onderwerp en de wijze van afdoening hiervan wordt verwezen naar hoofdstuk 7.

Vermeldenswaard is dat er in 2021 twee nieuwe beklagvoorzitters zijn aangetrokken en dat tevens afscheid is genomen van één beklagvoorzitter. Verder komen de beklagvoorzitters tweemaal per jaar bijeen om met elkaar kennis te delen en (praktische) afspraken te maken. De resultaten van dit overleg worden op hoofdlijnen ook met de directie gedeeld.

6. Gedeco

De coronapandemie heeft ook effect gehad op het niet kunnen samenkomen van de Gedeco (periodes van quarantaine, stopzetten van dagprogramma's vanwege een hoog ziekteverzuim onder het personeel en besmettingen onder het personeel en gedetineerden). Daarnaast waren er geen Gedeco-leden meer van de oude Gedeco, waardoor een compleet nieuwe Gedeco moest worden samengesteld. De directie heeft hierin het voortouw genomen om met voorzichtige schreden een nieuwe Gedeco op te zetten. Het belang van een goedwerkende Gedeco is door de directie onderkend en onderstreept. Maar door de aanhoudende coronapandemie is een voorzichtige start met enkele nieuwe leden nog nauwelijks van de grond gekomen. Wel heeft de directie vanaf medio mei 2021 periodiek overleg gehad met de Gedeco.

7. Bijlagen

- Overzicht klachten per onderwerp
- Totaaloverzicht
- Managementoverzicht

Overzicht klachten per onderwerp (totaal van grieven en klachten):

Onderwerp	2021	2020
Activiteiten (arbeid)	73	48
Activiteiten (diversen)	44	43
Activiteiten (lucht)	86	39
Activiteiten (sport)	30	15
Bejegening	154	52
Compensatie	6	3
Controle	54	23
Contact buitenwereld (bellen)	87	97
Contact buitenwereld (bezoek)	140	92
Contact buitenwereld (media)	0	0
Contact buitenwereld (post)	11	25
DBT	92	83
Disciplinaire straf	178	176
Eisen verblijfsruimte	45	30
Geweld	0	1
Informatie/procedure	247	187
Nog onbekend	2	5
Ordemaatregel	22	39
Persoonlijke voorwerpen	101	81
Regime	26	16
Rekening-courant/zak- en kleedgeld	67	32
Rogatoir verzoek	120	104
Schadeverhaal	1	0
Selectie/overplaatsing (extern)	18	15
Selectie/overplaatsing (intern)	29	12
Transport	6	2
Verlaten inrichting	23	16
Verzorging (diversen)	107	72
Verzorging (godsdienst/levensovertuiging)	9	7
Verzorging (medisch)	47	51
Verzorging (persoonlijke)	27	11
Totaal	1852	1377

Totaaloverzicht

Inrichting	Doorloop termijnen in dagen											Beslissingen											
	Totaal instroom	Instroom Klachten	Instroom grieven	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom Klachten	Uitstroom grieven	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	> 60	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Ardoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan
Krimpen	1852	1624	228	65	1838	1685	153	257	368	156	265	167	625	58	587	15	58	450	356	30	22	121	141

Managementoverzicht

	beginvoorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	totaal uitstroom	uistroom klacht	uistroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongegrond	deels gegrond	overgedragen	niet-ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na bemiddeling	ingetrokken ter zitting	ingetrokken na rogatoir verzoek	grief afgedaan	eind voorraad
januari	203	152	138	14	0	133	124	9	48	8	42	1	2	26	31	4	1	9	9	222
februari	222	172	165	7	2	141	133	8	39	6	21		6	63	25	2	4	6	8	253
maart	253	129	115	14	1	111	107	4	46	4	32	1	2	35	22	2		8	5	271
1e kwartaal	203	453	418	35	3	385	364	21	44	18	95	2	10	124	78	8	5	23	22	271
april	271	157	135	22	6	156	143	13	57	2	72		5	24	29	1		10	13	272
mei	272	110	95	15	13	136	129	7	65	4	41	2	4	31	29	4	1	13	7	246
juni	246	141	120	21	4	143	129	14	54	7	34	1	8	43	28	1		10	11	244
2e kwartaal	271	408	350	58	23	435	401	34	59	13	147	3	17	98	86	6	1	33	31	244
juli	244	175	141	34	8	171	156	15	52	4	55	3	1	40	43	4	7	3	11	248
augustus	248	212	186	26	9	168	139	29	48	2	54	1	3	28	30	1	1	20	28	292
september	292	162	135	27	11	158	148	10	49	5	39	1	8	44	40	4	1	7	9	296
3e kwartaal	244	549	462	87	28	497	443	54	50	11	148	5	12	112	113	9	9	30	48	296
oktober	296	117	111	6	8	165	155	10	50	3	59	1	5	36	30	4	4	16	7	248
november	248	138	111	27	3	196	182	14	54	3	78	3	6	54	26	3	2	7	14	190
december	190	187	172	15	0	160	140	20	47	10	60	1	8	26	23		1	12	19	217
4e kwartaal	296	442	394	48	11	521	477	44	50	16	197	5	19	116	79	7	7	35	40	217
Totaal	203	1852	1624	228	65	1838	1685	153	51	58	587	15	58	450	356	30	22	121	141	217